

Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord Vasalemma Põhikoolis

1. Mõiste ja eesmärgid

III kooliastmes teevad Vasalemma Põhikooli õpilased läbivatest temadest lähtuva või õppeineid lõimiva loovtöö.

Loovtöö on juhendatud õppeprotsess, mille käigus õpilane rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja koostöö oskust. Loovtöö koosneb teoreetilisest ja praktilisest osast.

Loovtöö eesmärgiks on:

- pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust;
- toetada õpilase loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist;
- arendada õpilase kriitilist mõtlemist;
- arendada õpilase eneseväljendus- ja esinemisoskust;
- toetada õpilase analüüsi- ja argumenteerimisoskuse arengut.

Loovtööd võib teha individuaalselt või kokkuleppel juhendajaga kollektiivselt.

Kollektiivse puhul esitatakse ühine kirjalik töö, mis kirjeldab iga grupiliikme vastutust, ülesandeid ja panust ning sisaldab iga grupiliikme individuaalset eneseanalüüsi.

2. Loovtöö osad

Loovtöö koosneb järgmistest osadest alljärgnevas järjekorras:

- 2.1. tiitelleht
- 2.2. sisukord
- 2.3. sissejuhatus

Loovtöö sissejuhatuses tutvustatakse lühidalt (kuni 1 lk) valitud teemat ja selle aktuaalsust, püstitatakse probleem, hüpotees, seatakse eesmärgid, sõnastatakse uurimisküsimused ja uurimisülesanded. Tuuakse välja teema valiku põhjendus, iseloomustatakse kasutatud andmeid ning töö ülesehitust.

Lihtsamalt lahti kirjutatult sisaldab sissejuhatus:

- teema valiku põhjendust (miks valisid selle teema, miks see huvitas, milles seisneb selle aktuaalsus);
- töö eesmärgi (juhtmotiivi, põhiprobleemi) sõnastamist;
- uurimisküsimuste sõnastamist ehk küsimus(ed), millele oma töö käigus vastust otsid (nt millised spordialad meeldivad õpilastele kõige rohkem);
- uurimisülesannete sõnastamist ehk ülesandeid, mis aitavad leida vastuse uurimisküsimustele (nt viia läbi küsitlus, et teada saada, millised spordialad õpilastele meeldivad);
- ülevaade kasutatud uurimismetoodikast ja meetoditest (mida planeerid töö valmimiseks teha: nt küsitlus, intervjuu, vaatlus jne);

- ülevaade töö struktuurist ja alaosadeks jaotamise põhimõtetest (lühidalt ülevaade peatükkidest, millest töö koosneb);
- loovtöö iseloomust lähtuvalt ülevaate kasutatud materjalidest (nt perioodika, algallikad, veebilehed, kust leidsid inspiratsiooni jms).

2.4. sisu (peatükid ja alapeatükid),

Põhikooli õpilaste loovtöö peab näitama, et õpilane oskab töötada erinevate allikmaterjalidega, viia läbi küsitlust või koguda andmeid, saadud tulemusi analüüsida ning teha kogutud informatsiooni põhjal järeldusi. Kui loovtööd tehakse mitmekesi, tuleb sisus tuua välja iga õpilase roll ja panus.

2.5. kokkuvõtte,

- Kokkuvõtte ja sissejuhatus peavad kokku kõlama st kokkuvõttes antakse vastused sissejuhatuses püstitatule.
- Kokkuvõtte peab olema arusaadav ja andma piisava ülevaate tööst ka ilma ülejäänud osasid lugemata.
- Kokkuvõttes ei püstitata uusi probleeme ega viidata allikatele. Kokkuvõttes ei tohi olla uusi, eelnevas tekstis esitamata andmeid. Vajadusel võib viidata joonistele ja tekstitabelitele.
- Praktilise töö ja ürituse puhul antakse autoripoolne hinnang kogu protsessile ja ülevaade sissejuhatuses püstitatud probleemi lahendustest.
- Kokkuvõttes tänatakse juhendajat ja teisi töö valmimisele oluliselt kaasa aidanud isikuid.

2.6. allikmaterjalid,

2.7. lisad.

Lisad sisaldavad töö põhiosa täiendavaid, illustreerivaid materjale (nt küsimustikud, suuremahulised tabelid, joonised, fotod jm). Lisad nummerdatakse, kui neid on rohkem kui üks, araabia numbritega ja pealkirjastatakse. Iga lisa kohta peab töö sisus olema viide. Lisad on paigutatud neile viitamise järjekorras. Tuleb tähele panna, et töö tekstiosa peab olema loetav ja arusaadav ka ilma lisasid vaatamata. Iga lisa peab algama uuel leheküljelt.

3. Loovtöö liigid

Loovtööks võib olla uurimus, projekt või loominguline töö.

3.1. Uurimistöö

Uurimistöö on kirjalik tekst, kus õpilane keskendub uuritavale teemale või probleemile ning toetub algallikatele. Uurimistöö eesmärk on saada täpsemat teavet uuritava teema või probleemi kohta ning leida teema olulistele küsimustele vastuseid. Uurimistöö sisaldab probleemi püstitust ja lahendust ning teatud nähtuste või andmete analüüsi. Uurimistöö peaks olema analüüsiva iseloomuga, olulised on töö autori järeldused, tõlgendused ja üldistused.

Õpilasuurimuse struktuur:

- Tiitelleht
- Sisukord

- Sissejuhatus (maht 1-2 lk)
- Töö põhiosa (maht 6-12 lk)
- Tulemused (maht 2-3 lk)
- Järeldused ehk arutelu (maht 1-2 lk)
- Kokkuvõte, sh eneseanalüüs (maht 1-2 lk)
- Kasutatud allikate loetelu (vähemalt 3 erisugust usaldusväärset allikat)
- Lisad (vajadusel)

3.2. **Projekt**

Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö, ülesanne või ettevõtmine (temaatilise ürituse korraldamine, võimlemiskava vms). Projekt annab hea võimaluse valitud teema(de)l viia ellu oma ideid üksi või koos kaaslastega. Projekti läbiviimine annab korraldamiskogemust, juhtimis- ja meeskonnatöökogemust, algteadmisi eelarve koostamisest ja muid elus toimetulekuks tarvilikke kogemusi. Projektis võib kasutada ka erinevaid loovtöö liike, näiteks lühiuurimust, erinevaid õpilaste esinemisi, esitlusi, näituste ning ürituste korraldamist jm.

Projektiga kaasneva kirjaliku töö ülesehitus:

- Tiitelleht
- Sisukord (maht 1-2 lk)
- Sissejuhatus (maht 1-2 lk)
- Töö põhiosa (maht 3-5 lehte)
- Kokkuvõte, sh eneseanalüüs maht 1-2 lk
- Kasutatud allikad (vajadusel)
- Lisad (vajadusel)

Tööprotsessi kirjeldus ürituse läbiviimisel

Ettevalmistused ürituse läbiviimiseks:

- millal alustasid ürituse planeerimist;
- kas ja kui suur on ürituse eelarve;
- millised tegevused planeerisid ürituse jaoks;
- kust leidsid inspiratsiooni;
- kas ja kuidas teavitasid sihtrühma ürituse toimumisest;
- millised abivahendid on vajalikud ürituse läbiviimiseks (muusika, vahendid mängudeks, ruumipaigutusega seotud asjad, dekoratsioonid, toidunõud jms);
- kes ja kuidas aitasid üritust kavandada.

Ürituse läbiviimine:

- millal üritus toimus, kaua kestis;

- millised olid vahetult enne ürituse algust tehtud ettevalmistused;
- kirjeldused ürituse tegevustest (mängud ja nende lühike kirjeldus, viktoriinid, esinejad jne);
- kes ja kuidas aitasid üritust läbi viia.

Tegevused pärast üritust:

- koristamine;
- hinnang läbiviidud üritusele;
- milline oli üritusel osalejate tagasiside (võib läbi viia ka väikse küsitluse);
- mis õnnestus;
- mis oleks võinud olla paremini, protsessi käigus tekkinud kitsaskohad;
- soovitusid teistele, kes hakkavad läbi viima samalaadset üritust.

3.3. Loominguline töö

Loominguline töö (kunsti- või käsitöö, heliteos vms) sisaldab uudseid, innovaatilisi ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi avardav. Loovtöö võib olla õpilas(t)e omalooming.

Kirjaliku töö ülesehitus:

- Tiitelleht
- Sisukord
- Sissejuhatus (maht 1-2 lk)
- Töö põhiosa (maht 3-5 lk)
- Kokkuvõtte, sh eneseanalüüs (maht 1-2 lk)
- Kasutatud allikad (vajadusel)
- Lisad (vajadusel)

Praktilise töö sisuks on tööprotsessi kirjeldamine ning illustreerimine fotomaterjaliga, mis annab ülevaate töö valmimise etappidest:

- tööks valitud materjali, tehnikate, vahendite kirjeldus ja põhjendus (mis on nende eelised teiste ees);
- praktilise töö eelarve juhul, kui on rahalisi väljaminekuid;
- ettevalmistuste kirjeldamine (kavandi, mustandi, stsenaariumi vms loomisprotsessi kirjeldamine);
- kuidas nägi välja põhitöö valmimine ja kaua see aega võttis;
- kirjeldada tööprotsessi selliselt, et lugejal tekiks ettekujutus töö mahust (nt mingi keerulisema elemendi joonistamine; filmi puhul kui kaua võttis aega mõne eriti keeruka stseeni lavastamine; mõne eseme valmistamisel detailide viimistlemine vms), illustreeri fotomaterjaliga;
- millised raskused tekkisid töö käigus ja kuidas said neist üle;
- milliseid muudatusi tegid oma töös võrreldes esialgse plaaniga.

Kirjalike tööde vormistamisel peab juhendumad dokumendist “Kirjalike tööde vormistamise juhend Vasalemma Põhikoolis”.

4. Loovtöö juhendamine

Loovtöö juhendajaks on kooli aineõpetaja (aineõpetajad), soovi korral võib juhendaja olla ka väljaspoolt kooli. Kui töö juhendaja on väljaspoolt kooli, peab õpilane leidma kooli õpetajaskonna seast kaasjuhendaja, kes vastutab töö nõuetele vastavuse eest. Juhendaja koordineerib loovtöö ajalist ja sisulist valmimist.

Juhendaja:

- aitab õpilast teema valikul;
- aitab õpilast tegevusplaani ja ajakava koostamisel;
- soovib kirjandust ja annab suuniseid tööks vajaliku info leidmisel;
- jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele;
- jälgib ajakava täitmist;
- nõustab õpilast esitlusetekande edukaks läbiviimiseks;
- täpsustab rühmatöös iga rühmaliikme täpse tööpanuse;
- annab omapoolse hinnangu töö valmimise kohta.

Klassijuhataja:

- tutvustab õpilastele ja lapsevanematele loovtöö olemust, erinevaid võimalusi nende teemade käsitlemisel, nõudeid töö koostamisele ning tähtaegu;
- koordineerib õpilaste loovtööde koostamise protsessi;
- kooskõlastab õpilase poolt esitatud loovtöö teema ja juhendaja.

5. Loovtöö läbiviimise ajakava

Loovtöö viiakse läbi III kooliastmes, üldjuhul 8. klassis. Kui õpilane on vahetanud kooli ning sooritanud loovtöö 7. klassis, siis ta 8. klassis enam loovtööd sooritama ei pea. Kui õpilane ei ole loovtööd teinud 7. või 8. klassis, siis sooritab ta selle 9. klassis.

Loovtöö temaatika ja vormi valib õpilane või aineõpetaja ja teeb õpilastele teatavaks käimasoleva õppeaasta 1. oktoobriks.

Täpsema temavaliku teeb õpilane hiljemalt käimasoleva õppeaasta II õppeveerandi alguseks.

Valminud loovtöö esitab õpilane elektroonilisel kujul juhendajale ja klassijuhatajale hiljemalt käimasoleva õppeaasta 1. maiks ja esitluse hiljemalt nädal enne töö esitlemise kuupäeva.

Loovtööd esitletakse kooli direktori poolt määratud ajal üldjuhul maikuu jooksul, välja arvatud temaatilise ürituse korraldamine, mis võib toimuda ka varem.

6. Esitlemine

Loovtöö lõpeb esitlemisega. Loovtööde esitlemiseks korraldatakse konverents, milles osalevad III kooliastme õpilased. Loovtöö esitlemise päeval ei ole 8. klassi õpilastel õppetunde.

Loovtöö esitlemiseks esitab õpilane kuni 10-minutilise suulise ettekande. Ettekannet on soovitatav näitlikustada audiovisuaalsete vm vahenditega. Kui loovtöö käigus valmib kunsti- või käsitööese vms, siis esitletakse seda võimalusel ka konverentsil.

Kollektiivse töö puhul osalevad ettekande esitamisel kõik õpilased.

Esitlemisel õpilane:

- Selgitab töö eesmärgi ja põhjendab teema valikut,
- tutvustab kasutatud meetodit/meetodeid,
- esitab töö kokkuvõtte: milleni jõuti, kas eesmärk täideti,
- annab hinnangu oma töö protsessile ja tulemusele.

Kui õpilane mingil põhjusel ei saa kinnitatud kuupäeval loovtööd esitada või esitlemisel osaleda, esitab lapsevanem juhendajaga kooskõlastatult kooli juhtkonnale põhjendatud taotluse uue esitlemiskuupäeva määramiseks.

7. Hindamine

Loovtööle antakse hinnang „arvestatud/mittearvestatud“. Arvestatuks loetakse nõuetele vastav, tähtajaliselt esitatud ja esitletud loovtöö. Loovtööd hindab komisjon, kuhu kuuluvad juhendajad, klassijuhataja ja juhtkonna esindaja.

Loovtöö pealkiri ja hinnang kantakse õpilase klassitunnistusele. Põhikooli lõputunnistuse hinnetelehele kantakse loovtöö teema. Loovtööde sooritamise kohta koostatakse protokoll, milles fikseeritakse õpilase poolt tehtud loovtöö teema ja loovtööle antud hinnang. Protokolli allkirjastavad kõik loovtööde juhendajad. Loovtöid säilitatakse kooli raamatukogus digitaalsel kujul.